

Vladyslav Kolomiyets
West Ukrainian National University
ORCID: 0000-0003-3507-8054
vlad-post@ukr.net

Міжнародне співробітництво України щодо забезпечення військового правопорядку: правові основи

Вступ

Сьогодні одними з основних засад функціонування Збройних Сил України законодавець визначив верховенство права, законність та гуманність, повагу до людини та її конституційних прав і свобод, додержання військової дисципліни та виховання військовослужбовців на патріотичних, бойових традиціях Українського народу. Разом з тим, в умовах агресії Російської Федерації проти України на Донбасі, проведення Операції об'єднаних сил на сході України, тимчасової окупації територій Автономної Республіки Крим і міста Севастополя, зростання кількості військовослужбовців та правопорушень у військовій сфері викликом стає забезпечення належного рівня правопорядку у військовій сфері. Одним із шляхів його подолання вважаємо комплексне дослідження взаємоузгодженого міжнародного співробітництва Збройних Сил України з відповідними органами інших держав, а також міжнародними організаціями.

Поняття правових основ міжнародного співробітництва України щодо забезпечення правапорядку у військовій сфері

Слід зазначити, що сьогодні відсутнє однозначне трактування правопорядку у військовій сфері та зовсім не сформоване поняття правового регулювання міжнародного співробітництва України щодо забезпечення правопорядку у військовій сфері.

Автори Науково-практичного коментаря до Кримінального кодексу України визначили військовий правопорядок як сукупність таких, що виникають у процесі життя і бойової діяльності військ, суспільних відносин, закріплених у законах, військових статутах, положеннях про проходження служби різними категоріями військовослужбовців та інших актах законодавства¹. *Таке визначення досить виважено та комплексно характеризує таке явище, як правопорядок у військовій сфері та встановлює імперативність правового підкріплення цього процесу.*

Науковець Л. В. Зіняк під «міжнародно-правовим військовим співробітництвом України» розуміє комплекс організаційно-правових заходів держави, спрямованих на участь у міжнародних правовідносинах із метою посилення національної обороноздатності, а також зміцнення та захисту міжнародного миру та безпеки, що реалізується шляхом залучення Збройних Сил України та здійснюється на основі загальновизнаних принципів і норм міжнародного права з урахуванням її міжнародних зобов'язань². З цього визначення відповідно до предмету дискусії ми можемо визначити такі чіткі нормативні позиції:

1) основною метою міжнародного військового співробітництва є посилення національної обороноздатності, зміцнення та захист міжнародного миру та безпеки;

2) для реалізації основних завдань міжнародно-правового військового співробітництва залучаються Збройні Сили України;

3) юридичною базою міжнародно-правового військового співробітництва України виступають загальновизнані принципи і норми міжнародного права та міжнародні зобов'язання держави.

Коментуючи запропоноване визначення відмічаємо, що автор провів велику узагальнюючу роботу, однак не врахував, що чинне позитивне право України та інші правові засоби також виступають своєрідним регулятором основ встановлення міжнародного співробітництва у військовій сфері. Крім цього, своїм завданням міжнародно-правова військова співпраця має і впорядкування суспільних відносин, у результаті якого вони приводяться в чітко визначену систему. У свою чергу, правове регулювання міжнародного співробітництва у військовій сфері має за мету забезпечити належний рівень відносин між Україною, її органами та іншими державами, їх відповідними органами, а також між Україною та міжнародними організаціями.

Тому правовіоснови міжнародного співробітництва України щодо забезпечення правопорядку у військовій сфері визначаємо як *систему нор-*

¹ Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України, <https://ips.ligazakon.net/document/КК004924>.

² Л.В. Зіняк, Міжнародно-правові засади військового співробітництва України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.2011. Харків, 2015. С. 6.

мативно-правових актів, що комплексно впорядковує процедури організації співпраці Збройних Сил України з відповідними органами інших держав, а також України з міжнародними організаціями з метою досягнення спільних цілей щодо забезпечення правопорядку у військовій сфері.

Загальна характеристика правових підстав організації співробітництва Збройних Сил України з відповідними органами інших держав

У цілому правові підстави організації співробітництва Збройних Сил України з відповідними органами інших держав регламентовані положеннями Конституції України, Закону України «Про оборону України», Закону України «Про національну безпеку України», Закону України «Про Збройні Сили України», Закону України «Про порядок направлення підрозділів Збройних Сил України до інших держав», Закону України «Про порядок допуску та умови перебування підрозділів збройних сил інших держав на території України», Военної доктрини України, Стратегічного оборонного бюлетеня України, інших актів законодавства.

Інтегральною частиною законодавства, що визначає особливості організації міжнародного співробітництва України щодо забезпечення правопорядку у військовій сфері, є підзаконні нормативно-правові акти прийняті Президентом України, Кабінетом Міністрів України, а також відомчі нормативно-правові акти Міністерства оборони України. Слід зазначити, що здебільшого вони лише конкретизують окремі цілі та напрямки міжнародного співробітництва. Якщо проаналізувати зміст основних правових документів підзаконного рівня (наприклад, Укази Президента України: «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року «Про нову редакцію Военної доктрини України»», «Про допуск підрозділів збройних сил інших держав на територію України у 2000 році в рамках військового співробітництва для участі у багатонаціональних миротворчих навчаннях «Кооператив Партнер – 2000», «Щит миру – 2000» та «Козацький степ»», «Про Положення про Генеральний штаб Збройних Сил України», «Про Річну національну програму під егідою Комісії Україна – НАТО на 2020 рік», «Про Порядок внесення і розгляду пропозиції щодо допуску підрозділів збройних сил інших держав на територію України для участі у спільних військових навчаннях», «Про допуск підрозділів збройних сил інших держав на територію України у 2003 році для участі у багатонаціональних військових навчаннях»), можемо засвідчити такі основні положення, що стосуються міжнародного співробітництва України у військовій сфері: по-перше, це закріплення основних напрямків міжнародної співп-

раці; по-друге, це формування стратегічних напрямів розвитку системи органів правопорядку, по-третє, це безпосереднє встановлення курсу на рівноправне військове співробітництво з усіма зацікавленими державами-партнерами.

Особливої уваги в дослідженні організації міжнародного військового співробітництва заслуговує відомче правове регулювання. З цього приводу справедливо зазначали науковці Коропатнік І.М. та Кузьмич І.І., що відомчі нормативні правові акти не тільки уточнюють механізм здійснення функцій органів виконавчої влади, але й організаційно забезпечують реалізацію актів вищих органів державної влади; не дивлячись на те, що сьогодні превалує загальноправовий принцип верховенства закону, нормативним правовим актам міністерств приділяється чимале значення³. Слід також вказати, що в системі відомчих документів є накази, якими закріплені деталі процесів організації та здійснення в межах повноважень Міністерства оборони України та Збройних Сил України міжнародного співробітництва з відповідними органами іноземних держав та міжнародними організаціями. Це, зокрема: Наказ Міністерства оборони України № 665 від 19.12.2017 року «Про здійснення міжнародного співробітництва Міністерством оборони України та Збройними Силами України»⁴, Наказ Міністерства оборони України від 25.05.2018 року № 238 «Про затвердження змін до наказу Міністерства оборони України від 15.12.2017 року № 665»⁵, Наказ Міністерства оборони України № 266 від 28.05.2019 року «Про затвердження Положення про Департамент воєнної політики, стратегічного планування та міжнародного співробітництва Міністерства оборони України»⁶, Наказ Міністерства оборони України від 24.10.2019 року № 549 «Про затвердження змін до Порядку організації та здійснення міжнародного співробітництва Міністерством оборони України та Збройними Силами України»⁷ та інші.

³ І.М. Коропатнік, І.І. Кузьмич, Вдосконалення нормотворчої діяльності органів військового управління Збройних Сил України. Юридичний вісник, 4 (29) 2013.

⁴ Про здійснення міжнародного співробітництва Міністерством оборони України та Збройними Силами України: Наказ Міністерства оборони України від 19.12.2017 року № 665.

⁵ Про затвердження змін до наказу Міністерства оборони України від 15.12.2017 року № 665: Наказ Міністерства оборони України від 25.05.2018 року № 238.

⁶ Про затвердження Положення про Департамент воєнної політики, стратегічного планування та міжнародного співробітництва Міністерства оборони України: Наказ Міністерства оборони України від 28.05.2019 року № 266.

⁷ Про затвердження змін до Порядку організації та здійснення міжнародного співробітництва Міністерством оборони України та Збройними Силами України: Наказ Міністерства оборони України від 24.10.2019 року № 549.

Правове регулювання військового співробітництва України з міжнародними організаціями

Продовжуючи розгляд питань регулювання міжнародного співробітництва, важливо поглянути на іншу категорію суб'єктів, з якими здійснюється військове співробітництво України, – міжнародні організації. Реформуванню військового правопорядку в Україні значно сприятимуть загальновизнані європейські стандарти законності і дисципліни. Саме тому, для початку здійснимо огляд правового механізму військового співробітництва України з Європейським Союзом. Основою співпраці Міністерства оборони України з інституціями Європейського Союзу у військовій сфері є:

- завдання та пріоритети, визначені Планом заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106;

- Робочий план співробітництва Збройних Сил України та Секретаріату Ради ЄС (у сфері Спільної політики безпеки і оборони)⁸.

Особливий інтерес в межах нашого дослідження заслуговує стаття 4 Розділу II «Політичний діалог та реформи, політична асоціація, співробітництво та конвергенція у сфері зовнішньої та безпекової політики» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Відтак, результативними цілями для військового співробітництва, що стосується забезпечення правопорядку вважаємо:

- сприяння міжнародній стабільності та безпеці на основі ефективної багатосторонності;

- посилення співробітництва та діалогу між Сторонами з питань міжнародної безпеки та антикризового управління, зокрема з метою реагування на глобальні й регіональні виклики та основні загрози;

- пришвидшення зорієнтованого на результат та практичного співробітництва між Сторонами для досягнення миру, безпеки й стабільності на Європейському континенті;

- розвиток діалогу та поглиблення співробітництва між Сторонами у сфері безпеки та оборони;

⁸ Співробітництво у сфері Спільної політики безпеки та оборони ЄС. Представництво України при Європейському Союзі: веб-сайт, <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/spivpracya-ukrayina-yes-u-sferi-zovnishnoyi-politiki-i-bezpeki/spivpracya-ukrayina-yes-u-ramkah-spilnoyi-politiki-bezpeki-i-oboroni>.

– сприяння принципам незалежності, суверенітету, територіальної цілісності й непорушності кордонів⁹.

Статтею 5 передбачено дієві формати проведення військово-політичного діалогу, які мали практичне втілення. Зокрема, у червні 2006 року відбувся візит в Україну Генерального директора Військового штабу Європейського Союзу, а у жовтні 2007 року – Голови Військового комітету Європейського Союзу, в ході яких відбулися зустрічі з керівництвом Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України. За результатами візитів та домовленостей, які були досягнуті в ході переговорів, українська сторона розробила пріоритетні напрями співробітництва Збройних Сил України та Європейського Союзу¹⁰. Крім того, 13 травня 2013 року в рамках візиту до м. Брюссель відбулася робоча зустріч першого заступника начальника Генерального штабу Збройних Сил України з Головою Військового комітету Європейського Союзу, у ході якої було обговорено питання щодо розширення військового співробітництва між Збройними Силами України та військовими структурами Європейського Союзу, участь Збройних Сил України в операціях Європейського Союзу з врегулювання криз та бойових тактичних групах Європейського Союзу¹¹.

На фоні цього слід зауважити, що активний курс на європейське співробітництво законодавчо закріплене Указом Президента України від 20 квітня 2019 року № 155 «Питання європейської та євроатлантичної інтеграції». Зокрема, План заходів з реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору, затверджений зазначеним Указом виокремлює діалог з Європейським Союзом та його державами – членами у відповідних сферах співробітництва з метою реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі¹².

⁹ Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014, https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011/conv#n84.

¹⁰ С.Ю. Поляков, Міжнародно-правова основа забезпечення законності та правопорядку у Збройних Силах України. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Право. 2012. Вип. 173 (3). С. 286.

¹¹ 13 травня 2013 року в рамках візиту до м. Брюссель відбулася робоча зустріч першого заступника начальника Генерального штабу Збройних Сил України адмірала Кабаненка І.В. з Головою Військового комітету (ВК) Європейського Союзу. Представництво України при Європейському Союзі: веб-сайт. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/news/12528-13-travnja-2013-roku-v-ramkah-vizitu-do-m-bryussely-belygija-vidbulasya-robocha-zustrich-pershogo-zastupnika-nachalynika-generalynogo-shtabu-zbrojnih-sil-ukrajini-admirala-kabanenka-iv->.

¹² Питання європейської та євроатлантичної інтеграції: Указ Президента України від 20 квітня 2019 року № 155.

Звернімо увагу і на активізацію Україною конструктивної діяльності, спрямованої на розширення співробітництва з Організацією Північноатлантичного договору (далі – НАТО). Правовою основою договірною міжнародного військового співробітництва України з НАТО виступають:

– Угода про безпеку між Урядом України і Організацією Північноатлантичного Договору від 13 березня 1995 року¹³;

– Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Північно-Атлантичного договору від 9 липня 1997 року¹⁴;

– Декларація про доповнення Хартії про особливе партнерство між Організацією Північно-Атлантичного договору та Україною, підписаної 9 липня 1997 року, від 21 серпня 2009 року¹⁵;

Надзвичайно вагомим, на нашу думку, є положення Хартії про особливе партнерство між Україною та Організацією Північно-Атлантичного договору, що стосуються саме військового співробітництва та аспектів забезпечення правопорядку. Серед усього спектру напрямів співробітництва закріплено:

– політичних питань та питань, що стосуються безпеки, зокрема розвитку євроатлантичної безпеки та стабільності, включаючи безпеку України;

– запобігання конфліктам, управління кризами, підтримання миру, врегулювання конфліктів та гуманітарних операцій, беручи до уваги роль ООН та ОБСЄ у цій галузі;

– цивільно-військові відносини та демократичний контроль над збройними силами, а також військова реформа в Україні;

– оборонне планування, бюджет, політичні питання, питання стратегії та концепції національної безпеки;

– військове співробітництво між Україною та НАТО і взаємосумісність;

– військова підготовка, в тому числі проведення навчань в рамках ПЗМ на території України і сприяння з боку НАТО українсько-польському миротворчому батальйону;

– сприяння співробітництву у галузі оборони між Україною та її сусідами¹⁶. Вважаємо, що встановлення таких пріоритетних напрямів

¹³ Угода про безпеку між Урядом України і Організацією Північноатлантичного Договору від 13 березня 1995 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950_002#Text.

¹⁴ Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Північно-Атлантичного договору від 9 липня 1997 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_002#Text.

¹⁵ Декларація про доповнення Хартії про особливе партнерство між Організацією Північно-Атлантичного договору та Україною, підписаної 9 липня 1997 року, від 21 серпня 2009 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950_021#Text.

¹⁶ В. Табаков, Збройні сили України: курсом до НАТО. Розповідає головнокомандувач Збройних Сил України, генерал армії Віктор Муженко. hi-Tech.ua: веб-сайт, <https://hi-tech.ua/article/zbroyni-sili-ukrayini-kursom-do-nato/>.

максимально сприяє інтенсифікації співробітництва України з НАТО, а також уможливорює запозичення євроатлантичного досвіду, що стосується військового правопорядку.

Відзначимо також, що документ детально закріплює практичні механізми для консультацій та співробітництва між Україною та НАТО, зокрема, вони будуть втілюватися через:

- зустрічі між Україною та НАТО на рівні Північно-Атлантичної Ради з періодичністю, яка буде визначена за взаємним погодженням;
- зустрічі між Україною та НАТО з відповідними комітетами НАТО за взаємним погодженням;
- взаємні візити високого рівня;
- механізми військового співробітництва, включаючи періодичні зустрічі з найвищими військовими керівниками країн НАТО та заходи в рамках розширеної та поглибленої програми Партнерство заради миру;
- військова місія зв'язку України буде заснована як частина місії України при НАТО в Брюсселі¹⁷.

Зауважимо, що Робочий план Військового комітету Україна – НАТО також закріплює головні напрями сучасного військового співробітництва щодо: допомоги для підвищення оперативних спроможностей Збройних Сил України та сумісності зі збройними силами країн – членів НАТО і відповідними структурами Альянсу; допомоги оборонним реформам та процесу трансформації Збройних Сил України у відповідності до стандартів та процедур НАТО, розвиток боездатних сил, спроможних до розгортання, з метою забезпечення їхнього застосування в операціях під проводом НАТО та Силах реагування НАТО¹⁸.

Більше того, про високий рівень співпраці України з НАТО засвідчує той факт, що під час Варшавського саміту 2016 року Північноатлантичний Альянс вирішив продовжувати надання стратегічних консультацій та практичної підтримки в галузі реформування безпекового та оборонного сектору України, включаючи заходи, визначені в Комплексній програмі допомоги (КПД), що була ухвалена на засіданні Комісії Україна-НАТО¹⁹.

Принагідно слід зауважити, що засади зовнішньополітичного курсу щодо співпраці з НАТО на законодавчому рівні закріплені статтею 11 Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 1 липня 2010 року № 2411-VI, де основою зовнішньої політики визначе-

¹⁷ Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Північно-Атлантичного договору від 9 липня 1997 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_002#Text.

¹⁸ Табаков В. Збройні сили України: курсом до НАТО. Розповідає головнокомандувач Збройних Сил України, генерал армії Віктор Муженко. hi-Tech.ua: веб-сайт, <https://hi-tech.ua/article/zbroyni-sili-ukrayini-kursom-do-nato/>.

¹⁹ Допомога НАТО Україні: стислий огляд. Центр міжнародної безпеки та співпраці: веб-сайт, http://www.ispc.org.ua/wp-content/uploads/2018/11/NATO_support_UA_2018.pdf.

но поглиблення співпраці з Організацією Північноатлантичного договору з метою набуття членства у цій організації²⁰. У свою чергу, стаття 3 Закону України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 року № 2469-VIII серед фундаментальних національних інтересів України встановлює інтеграцію України в європейський політичний, економічний, безпековий, правовий простір, набуття членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору, розвиток рівноправних взаємовигідних відносин з іншими державами²¹. Пріоритетним напрямом діяльності Кабінету Міністрів України закріплено реалізацію державною політики щодо співробітництва України з НАТО, в тому числі досягнення критеріїв членства України в НАТО та визнано необхідність опрацювати питання щодо створення національної системи координації співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору в Указі Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 листопада 2005 року «Про невідкладні заходи щодо дальшого розвитку відносин України з Організацією Північноатлантичного договору (НАТО)» від 27 грудня 2005 року № 1861/2005²².

Висновки

Таким чином, наявна правова база, закріплені цілі і формати співробітництва України з іншими державами, міжнародними організаціями мають ефективний прикладний ефект та спрямовані на реформування показників діяльності Збройних Сил України до європейських норм. Важливе місце у даному процесі посідає забезпечення військового правопорядку та дисципліни, адже слугує фактично основою усіх перетворень у Збройних Силах України. І саме завдяки комплексній співпраці України з Європейським Союзом вбачаємо можливість результативного впровадження європейських стандартів військової дисципліни і правопорядку. Разом з тим, пропонуємо посилити роботу щодо запровадження двостороннього військового співробітництва з більшою кількістю країн-членів Європейського Союзу та вдосконалити взаємодію в рамках уже укладених угод.

²⁰ Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 1 липня 2010 року № 2411-VI, https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17?find=1&text=%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D0%B8#w1_20.

²¹ Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII.

²² Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 листопада 2005 року «Про невідкладні заходи щодо дальшого розвитку відносин України з Організацією Північноатлантичного договору (НАТО)»: Указ Президента України від 27 грудня 2005 року № 1861/2005.

Законодавче та договірне регулювання військового співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору дає підстави стверджувати, що така взаємодія є засадничою для переходу Збройних Сил України на євроатлантичні військові стандарти. Значення НАТО полягає у наданні абсолютної можливості набути українським військовим спроможностей, що дозволять не лише відповідати критеріям, необхідним для членства в НАТО та оперативної сумісності з військовими підрозділами та частинами з країн НАТО, але і професійно реагувати на загрози національній безпеці у воєнній сфері, зберігаючи при цьому правопорядок та військову дисципліну. Стратегічно важливим у контексті масштабного переформатування Збройних Сил України вважаємо поглиблення та розширення співпраці саме з НАТО та її країнами-членами.

References

- Zinyak L.V., *Mizhnarodno-pravovi zasady viyskovoho spivrobitnytstva Ukrayiny* [International legal bases of military cooperation of Ukraine] 2015. *Extended abstract of candidate's thesis*, Kharkiv [in Ukrainian].
- Koropatnik I.M., Kuzmich I.I., *Vdoskonalennya normotvorchoyi diyal'nosti orhaniv viys'kovoho upravlinnya Zbroynykh Syl Ukrayiny* [Improvement of rule-making activity of military administration bodies of the Armed Forces of Ukraine], „Yurydychnyy visnyk – Legal Bulletin” 4 (29) 2013.
- Tabakov V., *Zbroyni syly Ukrayiny: kursom do NATO* [The Armed Forces of Ukraine: a course towards NATO]. Retrieved from <https://hi-tech.ua/article/zbroyni-sily-ukrayini-kursom-do-nato/> [in Ukrainian].

Summary

International cooperation of Ukraine on ensuring military law and order: legal bases

Key words: international cooperation, military law and order, the Armed Forces of Ukraine, legal regulation, international organizations.

The definition of international legal military cooperation of Ukraine is analyzed and own definition of the term “legal basis of international cooperation of Ukraine to ensure law and order in the military sphere” is proposed. The author described the legal basis for the organization of cooperation of the Armed Forces of Ukraine with the relevant authorities of other states. The role of departmental legal regulation in the organization of international military cooperation is determined. Particular attention is paid to the review of

international organizations – another category of entities with which Ukraine's military cooperation is carried out. The author stated that the established goals and formats of cooperation of Ukraine with other states and international organizations have an effective applied character. It is proved that the legislative and contractual regulation of military cooperation of Ukraine with the North Atlantic Treaty Organization and the European Union is the basis for reforming the Armed Forces of Ukraine to Euro-Atlantic and European military standards.

Streszczenie

Współpraca międzynarodowa Ukrainy w sprawach zabezpieczenia wojskowego porządku prawnego: podstawy prawne

Słowa kluczowe: współpraca międzynarodowa, wojskowy porządek prawny, Siły Zbrojne Ukrainy, regulacja prawna, organizacje międzynarodowe.

W artykule dokonano analizy międzynarodowej współpracy Ukrainy w zakresie prawa wojskowego i podano własną definicję terminu „podstawy prawne współpracy międzynarodowej Ukrainy w sprawach zabezpieczenia porządku prawnego w sferze wojskowej”. Zbadano podstawy prawne organizacji współpracy Sił Zbrojnych Ukrainy z odpowiednimi organami innych państw. Określono rolę resortowej regulacji prawnej w organizacji międzynarodowej współpracy wojskowej.

Dużo uwagi udzielono badaniu organizacji wojskowych jako innej kategorii subiektów współpracy międzynarodowej Ukrainy w zakresie współpracy wojskowej. Autor konstatuje, że określone cele i formaty współpracy Ukrainy z innymi państwami oraz organizacjami międzynarodowymi są praktyczne i efektywne; udowadnia, że regulacja prawodawcza i umowna współpracy wojskowej Ukrainy z Organizacją Traktatu Północnoatlantyckiego i Unią Europejską jest podstawą dla reformowania Sił Zbrojnych Ukrainy według euroatlantyckich oraz europejskich standardów wojskowych.

